

Aj. I 793

TARTU KOMMERTSKOOLI
ÕPILASTE RINGI AJAKIRI

1921/22

H. LEOKKINEN
ARHIV-RAAMATUKESKUS

TKKOR

AJAKIRI

MAI

1921

P29949

Tartu Kommerts kooli Õpilaste Ringi Ajakiri

N° 1 Esmaspäeval, 23. mail 1921 a.

N° 1

H. LEOKE'SE
ARHIIV-RAAMATUKOGUST

Sisu.

Elu nimel	H. L.
Hymn	H. H.
Jumalik üllatus	L. H.
Milles seisab tõsine haridus	H. L.
Skontism	* * *
Tulekahju	L. H.
Teadusline kasvatatus	J. Mooses.
Ringi tegevus	— d.
Noorte Pühha	A. Juhanson.
Kroonika	

Elu nimel.

Täis noigust, täis loderust on me aja-
kirjad, täis kahtlejaid, unistajaid, arma-
tsejaid. Kehvi, tahtjõuetuid inimesi.

Mitte kusagil ei sära küngades pöörse käes
noorsoo veri, ei näie kusagil kus mõssaks
noorusking, kus triskaks kärsitult noor-
soo vaim. Näeme ainult kahtvaid, synged,
myrgitet veritilke, ohvreid Saatuselle, Saatusel
kummardajaid, polujaid, tolle alistujaid. Miks
ju nii noorina elu põlota, muredes vaevelda,
kannatusis püüeda!

Verd, punast verd on tarvis, mis voolaks
elavana soonis, mis kargleks kärsitult kui
merilaine. Las noormehed, kes võimavad
kui orjad, kuid inime on tõusnud Jumalaks
Maailma valitsejaks. Me oleme Saatusel
Kuningad, me oleme Looduse käsrijad!

Pohkem raudsemaid lihakseid, raud-
semat tahtjõudu, kangemaid yliener-
gilisi inimesi, kes jõuaks valitseda
maakeral üle, Käänata ta teisele
Kyljele, poisota ta teisse maailma, vastu

vahitumist põikselle.

Ärgu leidku ruumi ajakirjas mingi =
sugused viletsad sonimised, armastuslällu-
tused ning melleolukesed. Kaduagu haigus,
Kaduagu mured, Kaduagu lodevus, raskus!

Rohkem karastavamat toitu noorsoole.
On tarvis noori, kes võrskelt ning
röömsalt tungiks yhelt mäeharjalt teisele,
yhelt plaanerdelt Kolmandalle.

Näerome nooruse naeru, tervet ja
jõurikast naeru.
Liikengu veri vähegi punasena,
vähegi verevana!

H. I.

H. Heine

Hymn.

Ma olen mõrk, ma olen tuli.

Ma olen valgustanud teid pimeduses
ning lahingu alguses
eesotsas vehklesin ma esimeses reas.

Mu ymber lebasid mu sõpru
laibad, kuid mere võitsime.
Me võitsime, kuid minu ymber
lebasid mu sõpru laibad.

Hõiskavaist triumflaulest kõlasid
surmteped Kondaalid.

Agar meil püüdis võimuts aeg,
aeg püüdis leinamiseks.

Helisid nusti posunad,
algas uus võitlus.

Ma olen mõrk, ma olen tuli.

Tõlk. H. H.

Jumalik üllatus.

Oled rõõmsad õndsusvalged taevased; vabad
gigantsed jumalkejad. Ärkas kui Ingel virven-
dakil koorel: ärkas kui King kumavail võlvel.

Maitsid Elu! Elu võrsket, joovastavat. Elu,
mis olnud neil võeras!

Helev on taevaliste jannur moleva.

Pole enam ju snigutajat:

On kadunud - vilu Igaviku hall valitseja!

Õndsuste Kärskija.

Selle kumab Taevaskoda! Selle kihisevad sini-
selgel, külmal tähtpörandal vangrõõmsad tähed! Selle
Inglite hõnustants Igaviku kumerail Kuldpörandail.

Jumal, vilu Igaviku hall valitseja; Kuldkingiste
Gerbime valju Kärskija Põhjata pühadus!

Oled tüdinend oma rutjuvast valitushinnust?

Miks ilmud oled Inimeste kuldkirjega ellu?

Suistund Taevasegi võitlusperre? Miks rändad
saladuskirikult läbi õitseva Maailma? Miks on

su pilk nii ärev - su pilk nii tungiv.

Tuled ehk taltsutama omi eharõõmsaid lapsi.

Tuled ehk vangistama virguvat Elu!

Hiitkestama palenste õnn tiibu.

Tahad ehk kõita mässavat voolu! Ehk ähvarda
Inimhingi ülemaid rõõme?

Kodan. Mis otsid kirglikke seast.

... Ja näo kis:

Sina! Mis on su palus? Kas tunned halli voojust?

... Hindad Jumalust?

Ja ussina keerles Jumalik küsimine värisevas atmosfääris.

Astub Jumal Inimese hinge.

Hõljub vastu söövalt äriline igapäisus, rutjuv elumure.

Julgus, erkus kõlab hohetund koobaskäikest.

Pilkavalt kõmised lainetav jõud: Otsid kas Jumalust?

Süis mine!

Astub Jumal üle inimhinge nägemata läve,
Kandes sisse hõljuvat pühadusvirve. Leial tühjana
lumelised kambaid, poljana paluslised toad.

Astub Jumal üle lõikiva Inimhing serra,
Kandes tasse vilkuva õndsuse. Pöörleb lõppemata
hingkoopais. Silmab neis kavalust, teravmeelsust.
Ei leia end! Taid heeringaid, riisi sohoviini.

Mis on Jumalus? Nii küsib Inimhingi gere.
Ent võlguina loobles Inimküsimine lainetavas atmosfääris.
Ja värises Jumal elu tungiva pilgu all.

Taas rõõkis Inimhingi pere: „Kes riisus me esivanemilt Elu! Tegit ta väärtusetaks. Mõtetaks. Viiletsaks Vildaraks - Jumolus. Jumolus Kes tahob meilt riisuka Surma! Surma Kes õpetab tundma Elu väärtust. Hu!”

Ja voores Jumala tööriist sulas Surma tarretand vaates

Aga Hinged juhatis Jumala Inimhingi kõrtsi.

Astus Jumal Inimhingi kõrtsi:

Kobob ses hoisevas urgaslabürindis, keske viina, keske toonust, hõbemotust. Hiilib teis lehkavas heidik = peres. Vaid vargad! vaid hoorad! Teie! Mis otsib vägevuste volitseja te seast. Huus julgete vaata ta kindluisse, katsurvaisse silmisse.

Ent!

Leidis sääilt Jumal jumaliku Voores.
Leidis argtuse, salalikkuse, roomovuse. Leidis jõuetuse.
Ja peitus ses Jumolus. Voores. Jumolus, mis unustand to teine kilkar Inimhing. Voores, mis muudet uniltsarenniks. Jumalskippe! Voores karrikatur.

Sööil pühail silmil hellail vaateil, virgub jumaliks saadik, virgub tusksoobalisest kivilis =

umest. Helgröivil lingleb Ta tagasi Igavikku.
Pimhooraval rinnal!

Ometi!
Veel lehvib õnn Jumalust kõrts-Inimhingi mäda-
nevas loob üriindis. Veel suriseb Koorus nende
lodevis soonis.

Jumal selle nii kerge! Selle ta riind nii hoovar!

Sa taevane Viilgenägi! Sa Gembüime hõljur,
õnn silmett. Hui ruttu lõppis te kirglik pidu!

Jälle vaiksivad monumentaalsed võlvad.

Jälle on Kustund tõihead.

Viln Igavikku halle Valitseja!

Hui külm!

Hui kalg!

Milles seisab tõsine hoiatus?

Vahetatakse ja segatakse tihti ära mõisted: „teadlus” (Gelehrsamkeit, ученость), „haridus” (Bildung, образование) ja „kasvatus” ning neid vaadeldakse kui yhteaasia, kuna tõelikult nad aga täiesti iseäralised, palju lahknemised.

Teadlus - on yhekülgne mõistuse tegevus, arendades yhit teot teadusvalda, taas yleleides uusi ideid ja fakte, kuna haridus selle vastu on - igakülgne mõistustöö, kiindudes mõistlikult inimese genitse suurte ideede omandamise abil enesetundmise arendamisele. Teadlusel on materiaalne iseloom, sest tema sihiks on kindla teotava teadusvalda õitseng, ja mida ta kitsam, seda viljakam; hoiatusel aga on just vastupidine, kõlbline iseloom, sihiks olles - eluse, inimeste ja maailma tundmaõppimine. Kuid inimene ei avaldu vaid mõistuse tegevusega, ta ripub veel ära tundmusest ja see ära ripubvus avaldub ta tegudes, ta sammes. Tõelik inimesuse progress ei seis mitte vaid mõne vaimutegevuse külje arendamises, vaid kõigi vaimliste jõudude edendamises; terve sõnaga - inimesuse progress seisab vaimu harmoonilises arenemises, mida nim. kasvatusena.

„Kasvatuse” mõiste on järjekindlalt mahutuses suurem kui „hoiatus”: esimese sihiks on vaimline,

kõlbline ja esteetiline arenemine, teisel aga
vaid mõistustöö – kirigi igakülgne.

Hariduse sihts nagu ju mainit on mõistuse
arendamine, mille tipuks õige enese ja ymber-
oleva ilma mõistmine, ilmast arusaamine, mis
loomulikult peab seisma õiges suure teadus-
moraali ja usu ideede tundmaõppimises,
omandamises, aga mitte mehaanilises terve hülga
faktide tundimises, mis vaid mainit ideede
ylesleidmise abinõuks olid.

Haridus on Kultuurilise kõrgem sisemine
tegevus, tõstes tema mõõtmatu kõrgemale looma
ja metslase suhtes. Inid, et ta oleks tõeline, on
tarvilik piinlikõige teadus, moraal ja usuideede
omandamine, aga mitte päälisrõõne tutvun-
nemine nendega. Me kultuuriringkonnas leidub
küllalt säraseid, kes kõige oma suurte inimeste
mõtte teoste tutvunemise juures, on ikkagi veel
metslased ja hõvimatud, kes kõige elementaarse-
mõistiski küsimusis enestele otsust ei mõista anda.

Nende kultuuriliste metslaste rühmas ei käinuta
ningisugused kannatuslikud küsimused, nad ei
tee ningisuguseid pingutusi ymbriuse ja enese
tundmaõppimisele ning nad pole suutnud selle-

pärast inimeste mõtete varasaitu tungida.

Milles siis õieti seisab sumete ideede omandamisrygarvus?

Mõtleva elundi kriitikas ja omandet ideede ymbertöötamises oma mõistusega - sest täiesti harit inimene nagn elab miniatyyris läbi kõik inimsusmõtte faasid. Ta ei rahuldu vaid faktide tutrumenise ega nende yhekülgse valgustamisega: iga idee alistub igakülgsele tundmaõppimisele, mille resnedaadiks isiku enese arvamane.

Sellep siis tõsine haridus peab võõras olema parteilikkuse ja ykskülgusele, peab olema fanatismi vaentaseks ning kannatlik võõraste arvamisele. Tal on suur mõju kõlblikkusele, sest ei ole küllalt aimet hääduse ja rasulike pyyete tahtmisest, vaid neist peab ka õieti arusaadama ja see saavutatakse aimet igakülgse vaimuarenduse läbi.

On arusaadar, et vaid täiesti harit inimene võib oma isumaa ja terve ma ilma vääriline Kodanik olla, sest ta suudab omi kõlblike ideid ka praktiliselt täide viia.

Sellevastu aga harimatu ehk pääliskandse hariduse saanud isik, kõige oma kõlblike pyyete puhtuse jures, võib igragi kohutava Rahju

inimsoole tunna.

Nende inimeste hingis pesitseb kõvasti fanatism ja pime traditsioone kummardus, ning need, olles küll enam vähem vooreslikud, saavad kõige suure tagajärgajaks.

Ajalugu annab meile palju näitusi sellest, kuidas suured novatoorsed sündinud kultuuriliste metslaste ohvrina hukkusid.

Meil pole tarvis siis mitte teadlasi, õpetlasi, kesvaid kabinetis yht teadusvalda arendavad (ma ei eita neid sellega mitte!) ega ka ylbamaid tsiviliseerit metslasi, oma põhiliskanduse ja ühiskõlgsusega, vaid hästi harvit inimesi, vääriilike riigi ja maailma kodanikke, kes õigesti end ja ymbrust vaadelda oskavad, kel väärius on parteiline väärus ja Riitsaminnalsus ning kes õige käsitus on saanud kõigest inimesuse suurest ideist ja pyudeist.

See õige hariduse omandamine olgu kooli ylesandeks, õpetajate kohuseks - ainult siis on nad vääriilised oma nime kandma.

stinetel H. F.

Skoutism.

Elava luuriga, suure vaimustusega leiab skoutism me noorsoos pinda, mida ka hiljuti Tartus peetud yleriikline skoute kongress tõendab. On märgata suvit poolehoidu, nii noorsoos, kui ka õpetajate ringkonnis. Kuid kas on kaalutud läbi kõik skoutismi kasvatuseabinõud? Kas on me. päde-
gootid, rahvaalgustajad, noorsoojuhid kõik yhiselt jaotavalt otsustanud skoutismi, kui parema Eesti noorsoo kasvatuseabinõu viljelemise? Kahtlen... seda pole tehtud. On tähelepanemata jäetud Eesti vanasõna „kõsa ja torgu”. Suure luuriga on ta vaistavõetud, suure vaimustusega on asunud ta prooviteerimisele. Ning kõik järelmõtlemata, kaalumata, vahtamata ka selle pääle kas õiged juhte, õiged ylemoid on. Kohjetsen seda tõsiselt! Jätan kõrvale motiivide otsimise, miks noorsugu nii skoudiks kiindub (milie lühite rõhaks hoopis kõrvallised põhjused) ning tahan väärkida skoutismismiist eitarvalt, mida kohjaks senni nii vähe tehtud.

Skoutism on võõras me verule, ta on võõras me hingele, ollis syndind maail hoopis teise „kõsaga” hoopis teise rahva ja hingeluga.

Me Läänemere rannikul on puhumas hoopis teist-
sugused tuled; me veri jookseb soonis hoopis teist-
moodi kui inglasil, hoopis teisele poole kui neil.
Miks tohetaarse hävitada rahvuslikku omapära-
sust me hingest, mida isegi säilind nii vähe; miks
tohetaarse see pisukugi meilt rüünda, suudes meid
võnaste tangide vahele võõra pitsi alla?

Skontismil võivad suurimad tähtsused olla noori-
sookohvatuses, suurimad kasud, kuid ainult sääl maal
kus ta syndinud, vaid sääl klimas kus ta võrsunud.
Ei eita sugugi ta hävide külgede olemasolu, kuid teme-
na, tööelikult me teda seedida ei saa, mis ka skonte
Kongressil ilmsiks tuli, kus põlenakonda võeti normi
märkide, nime jne. omapärasustamine. Olgu tervi-
tet noorsepad, kes nõhtavasti on arusaanud skon-
tismi seedimatusest ja enestelle eestipärase nime valind
ning kumliarasti ka tegevust omapärasustada karat-
sevad. (On imelik joo tähelepanemise väärt, et just Fortu
skondid nii omapärasust vihkavad, ehk kyll asudes
Eesti kultuurtsentris!)

Föötatagu ymber skontism! Heidetagu võlja kõik
võõras element me hingele, keelele, kõrvole; lisatagu
jume mis toovis — siis võime teda julgesti maistata,
julgesti pakkuda omale noorsoole. See on vaid

minimum nõudmises, mis tingimata tarvis täita, kui ei toheta noorsugu, eestipärast noorsugu hukata. Kuid olles ju vähe enamärasustanud, kas siis mitte rõõm! Lõplene lohti kõigest, ka Londonist, Baden - Powell'ist, sõna skontismist jne. jne. Ning loome enes- talle uue isesisva eesti noorsoo kasvatusabinõu, mis vastab on rahvale, ta karakterile. Meistau lühka rõõm rahva hinge individuaaliteedi rüüstamise, hävitamise, - surudes tema võõraste kammitsate, võõraste tangude vahele.

Tartu skontide maleva häälekandja, „Ole valmis“ - selle aastakäigu 1 numbris selatab J. Mooses „Miks peab skontismi toetama“, et hetmes Fourier inimese are- nemise protsessi ärajäotuse, esitades teda ideaalina, mille poole skontismgi püüdnud. Fourier nimetab nooruspõlve vabadusilluusioniks, kuid kui polju „vabadust“ annab skontism nooruselle?! Naeru- väärt vähe! Skontism surub noorsoo oma raudsete sõõrude vahele, piirab ta avaldamisvõimalused käskega, vandeiga, mis võõraks on noorile, mis võõraks on vabale, eluvõõrsale noorsoole. Vastik on vabale noorele sõjaväe kuni distsipliin ning kommando. Miks myrgitada noorsugu liilgarvate amundritega, lindikebiga, tärnikesiga — kõik see kasvatab nooris surmuselemise, liilgamise, väärklase

enesest suureks - pidamise, teistest kõrgemal seismise.

Las areneb noor Foorivi, järele rääkalt, teda millegagi piirates, kitsendades. Hloopi täistingused meetodid on olemas inimese ausaks, puhtaks, õigla- lers jne kasvatamiseks. Skortism jõuab noolealt seda just meil, sest, kordan veel, ta toob soovitanaid tagajärgi vaid omal kodumaal - Britannias.

IVii siis täiesti vale on meile see kasvatusemetode, täiesti võõras, rahvulik. On hukkamõistetav suurda rahvad teravasti lahknemineva hinge - vaimueluga yhte kasti, yhte pitseri alla. Võtagu tõsiselt syda- meisse järelekaalumisele ning otsustamisele see asi, mis on rahvahingega mängimine, rahva vägistamine.

Õedagu ettevõtetlikud võõra „Kraami“ omandamisel - päälezi nüüsguse Kraami, mille tekkimine laialt tuntud mälestusriikka Brunri sõjaga yhendamisel.

„Tasa ja turgu.“

Pritsimehed energiliselt, võimsalt korraldavad lohve.
Ju lookuvad toidumüü, täissöönd ussina kihiseval
tänaval. Naresüdes pumpab prits. Swizeb vesi läbi
present lohvi.

„Swim sulle, mössar tulimeri!”

Siis inestame pritsimeeste julgust! Energiat. Hiirust.
Tulihunnikult tõusev suits muutub turnedaks. Sädemid
- õredamaks. Sssss. Vähiel keiklu, summar vesi.

Ole ettevaatlik ilutser tulikeel! Fögene lõbutser keek!
Ehk muidu süüd! Muidu kaod ilmlopmatusse!

Jäljetult. Tagasitulemata. Ei saa sa teavitada
tõusevaid päikesel küedküre. Ei sa te rooshunled ihi-
neda smureks, loendavaks kirgsumuluseks!

Till, till.

Kirglikult lakuvad ahned tulikeeled mustendavad
maja-palki. Pragisedes langeb lagi. Praksib
musta õkmerde tuhatsilmine tähtipere. Teda kuu
vabib laial, inestet näol; talle tõhed siruvad
rõõmsalt termitusi - - -

Murravad mustendavad inimsiluetid. Veel
ragistab pump - - -

Sa jänneer, kumm õnjõud! Ära mässu vakk-
sushimiliste inimeste keskel! Ära siruta omi
ragisevaid, värimuskuliseid liigmeid!

Talitse omi tulikirgi! Sureta - ülenoolav kerge noorus-
jõud! Ei salli sind inimene: et hävita ta käsitöö,
ta Kalli loomingu.

Ka pole sa enam vaba. Vaba oma enese sümmetat,
nikerdet looduses. Oled vaid vang! Vaid Inimtööriist!
Vaid raudahelais võis liukuda, kivimüüres tammida!

Selle jahuta omi Kuldlooke!

Selle tunnel Keela õhutada neid!

Hunni purtskad hinglasena! Laarajõena! Süttud
võimband, nõidjana. Naerud sipelghingiste ini-
meste energiat!

Sis sõidad Kätemarkjana üle hoiseva rusukunniku.

Sis pole: kustumata, väsimata! Sis Talitse!

Till.

Tuli on lalti, tuli!

Jooksevad hallid lombud, uniselt mlitsal. Karjuvad
vaatnee vedajad. Koliseb haiser vesantu. Pump.

„Tuli.“ „Lalti“!

Õhus kõljub hõbemataalt kõõbunud heeringa-
lõhn.

Hõik heeringad! Hõik kõnerjalgsed
massarad! Hõik vihmaussid! Hõik kõljute

virvendavas õudsusõhns.

Hoik rändate igavikku, ilmlõpmatusse!!!

Naerab tuli, Kirglist, võimsat, äratajat
võitjanaem. Metallselget ja puhast!

Teaduslik kasvatus.

J. Mooses.

Tahaksin siinkohal käsitada teadusliku ehk süstemaatilise kasvatusse küsimust, millega tege- mist tuleb teha pädagogil õpetamisel ja õpilasel õppi- misel, ühes nende teaduskorvudega, mis sellega kindlas ühenduses.

Teadusliku kasvatusse sihiks on kasvatada in- mesi, kes rahuldaks vaimliste, kõeliste ja füüsiliste väärtuste kõige kõrgemaid nõudeid.

Meie kool ei ole aga kõigi nende nõuete suhtes kavakindlalt töötanud. Ei ole kõiki neid nõudeid käsitatavaid aineid harmooniliselt kokkuvõlaliselt arendatud.

Teadusliku kasvatusse aluseks on filosoofia, see teadus, mis arutab kõigi teaduste ja kõige olemise üldiseid probleeme. Ta põhjendamisest võtavad osa: 1) loogika - õige mõtlemise teadus, 2) eetika - teadus mis püüab inimese elusikiti ära määrata ja 3) esteetika - mis tegeleb kunstilise küsimuste kallal. Need on n. n. normatiivsed, objektiivsed teadused. Pääle nende on veel subjektiivne teadus - psühholoogia, mis teadusliku kas- vatusse põhjendamisest küll osa ei võta, kuid mis süski suure tähtsusega praktilises elus, just kabi-

tuses, on. Kõik kolm normatiivset teadust loovad
meis oma objektide ilma: teoreetilise äratundmise,
kõlblise, kunsti vormide ilma ja nad on alusks-
inimese vormeerimise sisu kindlaks määramisel.

Selle vastu ei ole psühholoogia, mis tegemist teeb
subjekti üleelamisega, mitte huvitatud teaduslikust
tõest kui sisust, vaid sellest faktist, et midagi mõis-
tatakse kui tõde, on huvitatud hinge üleelamisest,
kui üleelamiste rea lülist, nende omapärasuses ja
tuhakordsetes sidemetes teistega. Ka ei ole ta huvi-
tatud hääldusest kui tahtmise ülesannetest, vaid
tahtmisest enesest, kui hinge üleelamisest. Nüisama
ei ole ta huvitatud iludusest looduses ehk kunstis,
kui esteetilise arusaamise sisust, vaid on huvi-
tatud iluduse üleelamisest.

Kui aga käsitada filosoofiat kitsamas mõttes
-metafüüsikat - siis püütakse seal kokku inimese usu-
liste väärtuste ehk religiooniga. Nüisama kui meil
püütakse ajade ja nähtuste lõpulik ära mõõtmine,
jääb usk, kui vaimlise rahulduse otsimine inimese
hinge möödapääsemata funktsiooniks.

Lõpulikku ära mõistmist ei ole andnud senini
ükski ilmanõude praegusel ajal. Kui aga meha-
niline ilmanõude võib seletada, mis on mõeld,

ja energiline ilmovaade, mis on energia, siis on
uskul põhi alt kadunud. Siis ei ole tal enam alust
millel võiks toetuda. Usk ei ole tundmus, riisama
ei ole ta ka teadmine, vaid ainult tahtmine -
omaks tunnistada teadmist ja ta põhjusena on idee
ning ettekujutuste elavus. Meie tahtmine võib mõjuda
usk peale ainult kaudselt: tahtmine võib, meie-
mõtte aineid muutes, muuta meie ideesid, võib muuta
tundmisi, tarvidusi ja huvisid; nende viimaste muut-
mise tõttu võib ta ka usku muuta, temale teise ise-
loomu anda. Kui usk suudab luua oma iseäralise
äratundmise viisiga peale elpool toodud kolme ilma,
veel üliilma, ükskõik mis nimelise, siis on tal kaht-
lemata põhjendav tähtsus Kasvatuses.

Sellepärast peavad kõik meie pädagoogid seisma vaim-
liselt, kõlbliselt ja füüsiliselt nii kõrgel, et nad võiks tunnata
õppida, silmas pidada üksiku õpilase individuaalseid
iseäraldusi, et tõsta üksikult subjekti üldisele kõrgusele.
Ja see nõuab vastuvõetavate objektivsete teaduste
põhjalist teadmist ja nende järel käimist, mille abil
luuakse terve inimliku kultuuri objektide ilmad s. o tea-
duse, voores ja kunsti abil. Ainult nende vaimlise
kasvatuse üldsunnustlike seaduste järel võib
noortest elujõulised, loova töö tegijad välja võrsuda.

Kui aga pädagoogid ei vasta neile nõmetele, siis
mõjub see hävitavalt noorte hingede peale ja
meie hukkume. —

Ringi tegevus.

Tung eneseharimisele, oma teadmiste ja jõu tegelikule
kasutamisele, sündis salkonna Kommersante Konst.
Tassaga esotsas üles võtma Hommerts'kooli Õpilaste
Ringi asutamise mõtte, mille teostamine sündis ki 24
jaan 1913 a. Tegevus ja tööplaan seoti õige loialisena ja
mitmekesisena kokku, nõnda et Ring ja tema töö kõiki
vanemate klasside õpilasi oleks pidanud huvitusega kaasa-
käikuma ja rahuldama. Et ta seda ka saavutas, näitab varsti
peale asutamise ellukutsutud sektiioonide suur arv, nende liigide
rohkus ja aktiivsus. Kõige parema tagajärgedega pidasid
referaate ja koosolekuid: kirjanduse loodusloo, ajaloo filosoofia,
muusika, spordi ja mõle sektiioonid, kus ka õpetajad igapäevi
tegelikult kaasaitasid, nii vaimliselt kui aineliselt. Asutati
koramotukogu, muutsiti liikimetele odavamalt koolitarbe-
asju, korraldati ekskursioone, pidasid, spordi võistlused j.n.e.
Hüdamine oli see ajajärk Ringi elus, oma võrskuse, veaduse,
ideaale rikkuse poolest. Hüid tuli sõda riskudes õpilasi
kooli töölt võitluse keeldu, kust tagasi tulles aja ärevus

ja sündmuste kaardistamine nii pead ei lubanud
asuda endiselt rahuliku kirjutuslauda taha. Veel praegu
pöeme osalt nende sündmuste tagajõrgi, veel nüüdki ei
tõida suur osa õpilasi mis nad suudaks enese ja kooli vastu

Loonab tegevus, volitseb loins osavõtus
loiemote õpilaste kättide poolt, kuid palju tuleb süüks panna ka
praeguste juhtidele, noorsoo eestvõtjatele. Kuid käesoleva
õpiaasta teisel pooltel on tegevus süsksi kaunis intensiivne olnud.
Töötamisel on: Humanitaar-, majandus-politiline, füüsika-mate-
maatika, noorte spordi, male ja näite sektsioonid ning Soaksa
-keele- kirjanduse klubi. Peetud on ühtekorrald referaate, neist osa
ka õpetajate poolt. Raamistatu kogu on suutnud kaunis palju
(75) lugejaid võita ehk riiki mit kirjandust juure ostetud vähe.
Ka on arvatud õpilaste lugemisetuba, kus saadaval Eesti aja-
lehed, mis kooli poolt tarvitada antud ja paremad ajakirjad.

Vaherõid kooli ja õpetajatega on senini hääl olnud.
Kooli poolt on kõrgis asjus Ringi soovidele võimalikult
vastu tulnud.

Suurt tähistust töös sümmitab ruume püüdnud ;
ei ole ruume kus võiks koduselt töötada

— d. —

„Noorte Püha”

Flus on olla noor, kes kevadist päikesepaistet ja lilli, töis platonismi ja paljulubavaid tulevikulootusi. Flus tunda ennast ärkava rohva Kaunina tuleviku pöörandajana. Kuigi oleme horilikult iseleadvusetud endi asendist seltskonna ja kultuuri suhtes, Kuigi nii hõrva tunneme endis töisist noorust, on süski silmapilke, mil otseni mingi intuitsiooni mõju kergastub Kogu me ümbrus ja ajudeel sõhvatub jõu- ja hõrivas Noorustunne, tung elada, ohverdada millele ilusale, kõrgele. Kui suudaksime ja oskaksime jäädavaks teha need vaimustussilmapilke, ärkaksid meis aina uned jõud ja pühised ning meil poleks raske leida töisist elusidki, mis püüdnud horilikult. Ja kui võimatu on nende silmapilkude jäädvustamine, siis peame vähemalt kaaluma need esile manada nii tildi ja nii hõrkkaino, kui see vaid võimalik. Selle päätingimuseks on aga, et teaksime ja tunneme endiga paralleelselt hõrke teisi sama noori ja jõuküllaseid, kui meiegi, läbielamas sama tundeid, sama jõovaltusi, mis meiegi. On võija leida need nägematud sidemed, mis ühendavad kõiki meid õppureid, Kus linnas, Koolis, klassis me ka poleks, ühiselt, soli =

daarseks noorte peres.

Hui nõrk, lõder ehk hoopis olematu on meis see ühistunne, siis kasvatame ja paisutame ta suureks, elavaks jõuks, tähtsaks põhiteguriks meie elus, — Noorte Pühad! „Noorte Pühad”, onku kokku noorsugu igast kodu-
maa nurgast, tundkem, et meid on palju ja et kõigi meie rünnas on hõõgumas elutule säde, mis purustab kõiks takistused teelt.

Ühesoleval kevadel peetakse „Noorte Pühad” Tartus 11, 12 ja 13 juunil. Eeskavas rongikäik, spordipäev, laulupäev, skante paraad, maloturniir, kirjandusõhtu, dramaatiliste ettekannete õhtu jne. Pidustusist aktiivseiks ja passiivseiks osavõtjaks on illes annud end senni juba kõik linnad ja hulk maa keske- ja rahvakoole. Hingis suurem osa pidustusi päiale õpetöö lõpu, ärgu pühingu neilt keegi. Enne pidustuste lõppu ei lahku Tartust ükski, kes tunneb enese soonis kihamas noort verd. Kes tahab, andku end illes ka aktiivseks osa-
võtjaks üks kõik mis alal.

A. Juhanson.

1) Ülesandmisi võtavad vastu Kommente koolis alatoimkonna liikmed: ja Pöätöimkonna liikmed A. Juhanson (VII) ja L. Kangur (VII kl.).

Kroonika.

Ringi peotoimkond

Palub kõiki, kes mõtlevad millegiga „Ringi pöevool” esineda, sellest võimalikult kiirelt-toimkonnale teatada. Isäranis hõia meelega nooks Ringi juhatus, et võimalikult kõik noored luuletajad ja kirjanikud esineksid omi tööga. Ettekanne karatselanud tööd palutakse saata toimkonda esikavol kokku säädmisses.

Ekspiarvamiste

ärakõidmisses teatab ajakiri „Korridor” et ta on ühinenud Ringi ajakirjaga, et ühise kooli ajakirjana omia tegevust jätkata.

Toimetuselt

Ajakirja järgmine nummer ilmub juuni algul. Kaastöid võetakse kõigilt vastu ja palutakse anda puhtalt ning selgelt kirjutatuid toimetuse liksmeile.

Toimetus: H. Lirkel, L. Kangur, A. Meesaar.
Väljaandija: Tartu Kommertskooli Õpilaste Ring.

AJAKIRI

P29949

Tartu Kommertsikooli
— Õpilaste Ringi —

AJAKIRI

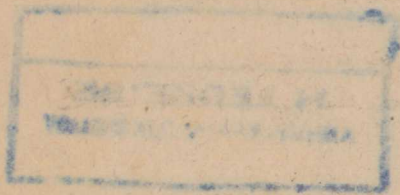
N° 2. Teisipäeval, 15. Novembril, 1921a. N° 2.

Sisu.

Me siht	L. L.
Kool ja Õpetajaskond	K. P.
Kaks kirja	
Pile "Kommertsiasse"	l.
Lähemad ülesanded	L. L.
Ringi põhikirj	U. Nõges.
Kroonika	
x x	
x	Teimetuselt.

Handwritten text, possibly a title or header, appearing as bleed-through from the reverse side of the page. The text is faint and difficult to decipher but seems to include the word "ALAKIRI" in large, bold letters.

Main body of handwritten text, appearing as bleed-through from the reverse side of the page. The text is very faint and mostly illegible, but it seems to be organized into several paragraphs.

Me siht.

Oh, tõmmake mind, tähed, oma poole!
Oh, kõnelge mulle' vagajutte rauged ilmad.

Me liigume ja liigume, kuid millens ning kuhu? Me ei ole osanud oma tegevuse otstarvet leida. See on olnud suuimaks veaks, suurens pundusens me noorsoos. Preetus on läbilõõv.

Milline on me täht, me siht?

Me kõhens on Noorusmaa, Tulevikumaa, täis õnne ja valgust.

Me maa on Tähtedemaa, särav ja puhas.

Me püüame sinna siit alt, sinna kõrgele, sest seal on pääsmine.

Me tiivuks on aoted ja saatjaks meil usk.

Laulavad paljud: „See on vana laul.“
kuid ikka uus!“ Olgu kallat surmus need itritavad „vanakesed“ ja kõrgilt vaatajad isandad, keda kaasa ei risu mingi ilim piine, keda ei liiguta mingi tahe ilusama ja parema järele, kes sest on maakeri külge ning kes seda kõike laste mängimisens peavad.

Nad ei suuda kõrgemale lennata; neil ei ole südamis jumalikeks sädet, mis tuskus rahutult, neil pole julgust lageda, tulise taeva alla ilmuda, neil pole võtlusjõudu.

Parem on orus tulevarjus olla, kui rännata mägedelle - too paneb ju lootsutama, too väsitab ju!

Me lükkame särased haiged ja viltsad noomajad veel sügavamaisse kuristikesse, et nende mädamd lehtre ja

raipe hais me ninna ei tungiks.

Me tahame tunda enestes seda elustavat jõudu, mis
kisub tähtede poole.

Me tahame jõuda omist aoteist ja tähist, mis
vilguvad kõrgel, aga mitte viinast ja muist maisest,
porisest ja hävitavaist lõbudest.

Me võitlushüüd on hüüd Õnnemaa, Jumalariigi,
paradiisi järele

Me lipp on puhas mustist kirgedest.

Loomakem tähtede jõudu!

Tundkem kõõrimist soonis.

Osavolge vähegi me ilmakorra sünnitusagooias,
sest:

„Korra, nii ütleb üks seesmine hääl,
saab koduma udude vina:
keit kumendab lootuse mõõgede pääl
ja naeratab taevane sina.“

(Gustav Suits.)

L.L.

Kool ja õpetajaskond.

Üksa. piisava töö järele oleme viimars jõudnud oma - Eesti kooli juure. Lõubelades raskeid kannatus - aastaid kõiksugu Venelaste kui Saksa resimide all, võivad meie õpilased ja õpetajad, korastetuna aastakümnete pikuses võitluses, anda töösse oma kauaaegses niistuses - Eesti koolis, võides teda korraldada ja juhtida rõõmiga omapärase, meie Eesti noorsoo ja õpetaja hingelise vastavate juhtimete järele. On kadunud kõik välised takistused, mis seni meie õpetajaid ei lasnud vabalt käie jõu ja huviga anda töösse koolis, need sundides tegutama teatavate neile vastavate ülemuste ametlike ringkirju järele.

Tegutseme juba neljat aastat oma riikluse tähe all, püüdes palaviku sarnase kiiruse ja energiaga paremaks ja ilusamaks ümberluma kõike vana, ühtlasi juure tundes palju uut, mis seni olude sunnil püüdnud. Olame üleshitamise töö ajajärgul, kus üle öö tekivad need ettevõtted, kus organiseerimise, korralduse töö on käimas kõigis meie riiklisis, ühiskondlisis, hoiduslisis ja teistes amtsis. Igalpool, kuhu vaatad, tehakse tööd, ehk kõige vähemalt püütakse seda, et luua paremat, elu ja meie rahvale vastavamot, omapärasemat korda. Ei saa ütelda, et kõik need ilusad lohted ning püüded kogu kõige paremini korda läheks. Ei - jättumusi, kokkulange- misit on mitu korda rohkem kui rahuldavaid, häid tagajärgi, kuid sellegiparast ei kaota ükski tõsine töömees meelt, vaid uski teid, paremaid kogu lumes, alatakse opti- mistiliselt edasi rühkimist ja kumagi ollakse siiski es- märgil.

Sarnane on üldine mulje meie praegusest riiklisest, kui ka selttskondlisest elust, mis kõige abinõudega katsub välja-

rabele da sest vaimlisest, ideelisest unnikusest, kuhu sattunud.

Oleme tegutsenud ka oma kooli loomisel mõne aasta, kuid ajal, mis oma nõrvi- ja sünnimurikkusega ei lasenud tarviliselt rahulisena süveneda sesse, nii palju oskust, läbikaalumist ja enesosalgamist nõudvasse töösse, mis ka tagajärjed siin õige palju soovida lasevad. Kuid vaatleme lähemalt meie kooli praegust seisukorda ning õpetajate tegevust ja püüdeid ses suhtes, ühis tagajärgiga mida on suudetud kätte saada - eriti meie praeguses Kommerts koolis. Õpilastel on ju neis riisimuisis seni veel täiesti kaasarõivanimise õigus püüdnud, olles ainult töömaterjaliks, millest kunstnikud - õpetajad oma moitse järjekorras vabalt valmistada on võinud.

Aloti tööd suurte lootusiga, iseäranis õpilaste poolt, kes uskusid, et meie riiklusega on kooliellu, õppimisse milka vaherorda õpetajatega tulnud need paremad ajad. Olid pea igal vanemal õpilasel teatavad vaated kooliellu ja selle arenemisele. Raske unenäona seisid õpilastel silmil vananevõõr kool, kus õpetaja ei mõistnud õpilast ning vastupidi, kus suudeti korra kui töö tagajärge ilival hoida vaid politseiliku järelvalve ja sundusega. Arvati, et igavesi on kadunud see ametlik vene kroonu asutus, kus õpilased käisid endid piinama hädasti tarviliku atestaadi sunnil; kuna õpetajail tagasihutajaks ei olnud mitte huvi noorsoo õpetamiseks, vaid lihtne leivakiisimise - kumpole. Loodeti ja unistati unest emakelses koolist, kus õpetajad ja õpilased üksteist täiesti mõistes, vastastikküsi tagasihutes, suudavod kooli mitte ainult õpe - vaid ka kasvatusasutuseks ümberluma, kust õpilane teatavate aartate järjele ei lahku väikesel katkelistel teoreetilistel teadustel tagavaraga, vaid tõsise intelligent inimesena, kel kindel harmooniline ülevaat-

lik haridus, ihes oskusega praktilise elu tarvis.

Ei harkka siin üksikarjaliselt üleslugema kõiki neid mis-
tusi, lootusi ja arvamisi, mis õpilaste päis keerlesid uue kooli
mütes. Ülen ainult: neid oli palju ja õige mitmekesiseid, mille-
delle õpilased isegi teinekord õiget seletust anda ei teadnud
ega suusõnaliselt avaldada ei osanud. Seda suurem oli
aga illotus, tähelepannes, et ses nii kaua oodet „Eesti
ja oma“ koolis ei taha midagi paraneda. Kõik lähed-
endistel radadel, kuma vaid kord koolis ja väljajätkol-
teda, tööhinnu ja tagajärjed palju rohkem halvenevad
kui seda mõrgata võis endises Vene koolis. Ametusega
vaatas mõtlevam osa õpilastest seda lagunemise
protsessi, lootes siiski iga minut arjale teist pööret. Pärast
kõhele, et meie kool terveks ei muutu sugugi paremaks
vaid nõrgeneb, langeb alataks nii vaimliselt kui mo-
raalselt. Katsuti alguses seda seletada sõja ja ajajä-
rvega, mis demoraliseerivalt mõjund nii õpilaste
kui õpetajate töö tahtele. Oriti vahepääl ka põhjuseid
ainult õpilaste seast, arvates et need vaimliselt nii palju
langend, kaotades arusaamise kooliaust, korrast ja tööst,
milleks õpetajad, et minimumnigi endisest töövõimeusest
pöörata, et võhegi korda pidada, tagasi pidid pöörama
endise Vene kooli korra juure.

kuid aastad lõhevad! —

Oleme juba kauem aastat töötanud täiesti rahulistes
oludes, ilma suuremate vapustusteta, — kool aga
elab oma endises igapäivuses, ilma ihegi erineva,
vaimlise piüide, ideta, tahtes nagu täiesti väljasõura
muutuda endisem ametlikuks, nüüd „Eesti krooni“ oites-
taote vabrikuks. Pöörre, mida ootavod õpilased ja loode-
tavasti ka õpetajad kooli ellu, meie tõsine omapärane
Eesti kool, ei taha ega taha tulla. Tännime endisest

ihes lagunemise protsessiga! — Meelthoides tris selgemalt
nägev õpilane ja õpetaja põhjuseid. Ei tunda enam tervet
seda langemist vaid sõja, rasnete aegade, õpilaste mitte
arusaavuse koela veeretada, sest säält poolt on parane-
mist siiski märgata. Õpilased pole enam nii tuimad,
ükskõiksed, et sugugi ei suudaks arusaada õpetajaist
ja neist parandusist, mida viimased tohansid labivüia.
Ei, õpilased ootavad parandusi, mündusi — jälgivad
huvitusega iga vortset õpetajate, lootes neilt värskust,
mud verd koolile. Püüavad kus vähegi võimalik, ise
parandusi läbiüia, korralikumad olles kooli, õpetaja ja
töö vastu, kuid õpetajad jäävad pääältvaatajainis, nagu
täiesti kõrvalised isinud, kellesse asi sugugi ei punitu.
Siüidistada veel vaid õpilasi arenemattuses, kes pole
süütnud kasvada vobamote aegade ja korra vääriliseks,
näib olevat juba ilerohus. Meil tuleb tähelepanna ja
õige teravalt seda teha, ka teist poolt, kes seni süüski
kõige tähtsamat osa meie kooli elus mänginud, tema
leojaks olnud — meie õpetajaskonda.

Vaatleme kas on tõesti nii väga palju teha tahet
ja osotri, millest õpilased aru pole saand ega vastu
tulnud, nagu seda kõnelda armastakse õpetajaskonna
poolt. Hlatsume lähemalt karakteriseerida meie praegust
õpetajaskonda, tema tööd klassis ja koolis. Ühtlasi püü-
ame selgusele jõüda palju oleme illespoolt tõusnud või
allapoolt langend Vene koolist.

Meil kõneldakse palju klassi töö intensiivsuse lange-
misest, kus süüidistatakse õpilasi — need ei oskavat
hinnata õpetajate püüdmisi, ei õppivat kodu ega klassis,
segavat õpetajate tööd j. n. e. Olla hõvilik nähtus, et
meil püüdnud igasugugi korid tunni ajal klassis, samuti ka
lugupidamine õpetajate vastu.

Uene ajal olla süiski parem olnud, olla tööd teht ja kor taga-
järgi saavutat, millele meie praegune kool ligigi ei saavat.

Olme kõigi sellega väga nõus, kuid pöörame ajale katse
külje. Hüsime, mis teevad meie õpetajad sellers et kasvutada
õpilastes töö tahet, huvi selle vastu, ühtlasi pannes neid
tähelepanuga endid kuulama.

Varstata võib paari sõnaga — mitte midagi!

Ei toha siin sugugi ütelda, et õpetajaskond midagi öra-
teha ei püüans. Ei — katsutakse küll, kuid see jääb ainult
teatavaks nõrgaks katsens, mida kuidagi teostada ei suudeta
ega osota. Meie õpetajate esimene suur viga on, et nad nii
hästi kui see võimalik oleks — aines mida annavad, etteval-
mistet pole. Igalt poolt paistab läbi õpetaja enese teadmiste
võhesus ja põõliskaudsus. Antakse tundi enamasti nende
samade andmete põhjal, mis õpilaneigi raamatust leiab.
Nõib nagu oleks õpetaja aine kodu „kaks“ korda läbi-
lugend, mida nüüd õpilastele tunnis igavalt, ihetooni-
selt ilma oma poolt midagi uut ligi lisamata ettekiidab.
Naljans oleks õpilasilt nõnda, kes süiski suunud, kivineid ele-
ment pole, et nad õpetajat „tähelepanulisult“ kuulaks. Sarnase
ettekande juures, kortes iga minut magama jäämist, on see ju
täiesti võimata. Ja nüüd püüab süiski õpilane, et kuidagi
end ärsvel hoida mingimugust tegevust leida. Arvan, et siin
õpilastest arusaadakse, sest valida on kaks võimalust:
minna või mingi tegevus. Ja õpilane tahes korrekt olla
õpetaja vastu, teda mitte haavata soovides, valib mi-
dugi viimase, et sellega õpetajale süiski jätta tema enese
lugupidamine oma ettekande vastu. Meistke ja pidage lugu
sest suurest heroismist, enesalgamisest mis kõigele vaata-
mata ilab me õpilaste rinnus! —

Uene kooli kohta seda aga ütelda ei saa, õpetajal ene-
sel oli aine süiski igakülgselt selge, mida ka õpilasile

laialdaselt, illevaatlikult, huivitavalt edasi andis, nõnda et õpilasil mõttesegi ei tulnud mujalt enesele tegevust otsida.

On ka meil õpetajaid, kes ainet hästi tunnevad, kuid siis annavad nad seda tihtipäole nii katkeliselt edasi, et õpilasele absoluutselt mingisugust üldist pilti käsitet riisimusest ei kujune. Suurim viga meie õpetajate jures on aegajaks nende aine käsitamise meetodis - see on harilikult nii ühe- tooniline, igav, oskamata, et õpetajal sugugi tarvis parandada poleks, nähis et teda ei kumkata. Õpetaja nõib täiesti kõval, emol seistes, oma ainet käsitada. Suurema osa õpetajate keskel valitseb mingisugune vaimline „seminarism“. Tundub nagu oleks paljud neist nõidol aegajaks tagasi, sest õpetajate valmistamise mainant lahkunud, andes nüüd kodu pähetumbit raamatu järelle oma proovitud. Püüdnud igasugune loius, sügavus, põhjalikkus. Kõik on pääaliskaudne, tükkaldane, kuiv, nõnda et lämmatada ähvardab.

Kõrvaltakse nagu õpilasi. Saadakse mõne väikese aja pärast väga haavat, kuid kukutakse süülsomas haavamise põhjuse selgitamisel hõlmasõjakalt sisse, väljakuuldes osalt kaastundmust õpilasi oma saamatuse üle.

Püütakse ka mõnikord teatavaid kasvatuslisi küsimusi, „laiemaid probleeme selgitada (seda teevad küll vaid mõned inksikud), põhjendada koolijuhatause ning õpetajate nõukogu sammude - kuid jällegi õnnetult. Õpilaste paarile väitele, mis tihtipäale absurdumid, lihtsalt nalja pärast väljastood, ei munda õpetajate vastu enam midagi vastata. Õpilased võtavad küsimuse arutamise initsiatiivi täiesti õpetajalt, vaieldes, viimast kõvale jättes, omavahel. Ja nüüd on õpetaja hädas, sest ei saataki jätkata, kuna vaieldustele, mis müüdnugi „kõige rangemas hoo“ - lõppu teha ei oska. Päästab viimases mõni

arusaajam, kaastundlik õpilane tähelepanes õpetaja
soamatust, väljapääsemata seisukorda - lõpetes kaas-
laste omavahelise sõnasoja, andes tagasi õpetajale
sõna õiguse ning tunni jätkamise võimaluse.

Need on ainult mõned ainsamaid juhused, kuid klas-
sis tuleb neid ette palju, mitmekesises väljavahetuses.
Kuid milleks nii pikalt peatada küsimus, mida
fölgetooni aineks korvutada võiks, kui nad nii kurb-
kõsised poleks.

Paljud õpetajad on nagu näha, ka sellele arvamisele
tulnud, et see neile täiesti üksipuha on, mida õpilased teevad,
kors kuulavad või ei. Tullakse klassi, istutakse laua taha
ja alatakse monotoonset, silmi ülestõstmata, mitte
millegi, mis õpilased teevad, end segada lastes. Lõhe-
neb veerand aasta lõpp, algab küsimine ja siis pole ime
kui osa õpilasi midagi ei tea. Teine osa vaatab kui-
dagi püüdnud pealt tunni kodus läbi ja asi läheb
kõige paremine. Missugune korv korvates tunnes on,
seda teevad õpetajad, kes neid annavad kõige paremini.

Kuid korvatus ei lase siin enam midagi soovida! -

Ja nüüd tulevad õpetajad ja seletavad: õpilased ei tee
tunnis tööd, kooli tööviisus langeb j.n.e.

Kuid arusaad inimesed, minkne teie töö olud enne
ümbert, tehke ained huvitavaks ja ärge ise nende
juure magama jääge - küll meie siis juba järele
tuleme. Õpetajad! - rohkem huvi teie poolt tunne vastu,
rohkem tööd ka teie eestest poolt! Sündige oma ette-
kande laialduse, muidusega õpilasi endid kuulama. -

Teie võite seda ja see on teie kohus!

Harilik nähtus on, et õpetajad tunduvad klassis õpi-
lastele võerastena. Püüdnud ligem üksteisest arusaamine
mis loovaks täiesti kokkukõlbas töötada. Õpetajad pea-

void endis üleväl mingisuguste ülemustena, püüdes ära hoida igasugu sõbralikumad vaherõõda, mis aitaks kaotada seda ametlikku külmust. Meie õpetajad näivad täiesti emal seisvat välisest ilmast, liikudes ainult kodu ja koolis muutudes mingisuguseks skeptikuks, kes elavad vaid ise-eesel. Kuna õpilased selle vastu alalises ühenduses on välise seltskonnaga, huvitusega osavõttes ja kaasas elades säälselise sünnimõtte. Täna meiega vahetaks nad neis küsimusis õpetajatega mõtteid ja just sarnane kõnelus, üksteisega ligem läbikäimine annaks õpetajatele võimaluse ka kasvatavat mõjuda õpilase iseloomule, kasvataidates ja tõhelepanes selle arenimist.

On ju võimata õpilasele notukenege lähemale anda lihtsase õpetunni kestusel. Kuid seda kaaluda on juhus üksteisega kokkupõrgetumiseks, ühiseks tööks on õpilaste tegevus päiale klassi tööd. Siin peaks õpetajad rohkem vabadust andma õpilaste isetegevuse, enesealgatusele, püüdes ise sest võimalikult lähedalt osavõtta. Meie õpetajaskond on oiga seni rahulise südamega täiesti emale jäänd õpilaste ringe ja ühingute tööst.

Näituseks meie Kõnnertskooli ringis - kui palju õpetajaid on siin piisivamalt tegevusele kaasaidand, õpilasi kahtlustunnet koetes, veel vähem kuivagilgu eestütija, algatavana esinedes. Nõil kahtlaseks muutuvad, kas on meil seni olemas ühtki pädagoogi? Kõik meie õpetajad paistavad olevat ametlikud tunniandjad, kes palju sellele ei mõtlegi, et õpilasi mitte ainult õpetada, vaid ka kasvataada tuleb. Öigus ju on, meil on ka mõni õpetaja (üks kaks !!!) kes meil ringi vastu lugupidamise väärilist osavõttu ülesnäidand, igalpool nõu kui teoga abiks olles. Kuid suurem hulk on täiesti passiivne olund, kes kulma ega saaja sest pole tunnud, kas õpilasil üldse

on ühinguis, mis nad saad teha, millest kõnelevad ja mida kätte saada püüavad. Ja sarnased õpetajad tahavad õpilasi siiski kasvatada ning kaevavad, et viimased neist arm ei saavat, nende plüüetelle vastu ei tulla. Kuid imetusega tuleb küsida, millega nad õige õpilastele mõjuda soovivad neid kasvatades ja mida nad seni seks teinud on? Oma igavate õpetundidega süguntavad nad ainult magama; väljaspool neid õpetunde pole õpilased ja nende piirid enam põnnugi praeguse õpetajaskonna ai.

Kõrd koolis on pea sarnane nagu vanal hääil Vene ajal, ainult palju lodevam, sest meie õpetajaskond ei suuda siiski nii hääd poliitiseigikorda enam sine seada. Kuid mis taristaks õpetajaid tervea kooli korrapidamist õpilaste kätte anda, jäädas ise ainult kontrolleriaines ja tarviduse korral vahelsegajaks? Sellega kaas see nõidus, mis praegusel ajal pea spordives muutund, katsuda igal võimalusel õpetajate poolt määrat korrast mööda hüüda ehk seda ignoreerida.

Tahavad meie õpetajad tõsiseelt kaasaidata õpilastele intelligent inimeseks kujunemisel, siis tulgu nad õpilaste juure ja ärgu tehtsegu ainult kuskil õpetajate nõukogudes ja kantseleides, vastuvõttes resolutsioone õpilaste isetegevusest ja selle toetamise kõhtsmest, kooli tööviljamuse tõdmise ja muude ilusate arjade üle - neid aga ainult paberille jättes.

Kõiki neid puidusi tähelepannes, ei või enam kahtlust olla miks meist ikka veel kaugel see oodet „Omapärane Eesti kool.“ Mitte meie õpilased pole sin süüdi, et oma kool loomises seni sammud edasi pole saadid - vaid õpetajad, kel on pea täiesti puidund seks oskus ja tahe.

Et aga siiski kuidagi sest seisukorrust väljapääseda, kulho sattund nii õpilased, õpetajad kui terve kool, siis pea-

vad esimestena oma tantsud muutma õpetajad. Meie õpilase iseloom on siiski palju teisen, külmem, arvustavam arusaajam kui seda oli Vene õpilase oma, mis õpetajaskonna ülevalpidamine ka teisenema peab.

Kõhugu senine ametlik vaherõõr õpilaste-õpetajate vahel. Veel kord! — paremat arusaamist üksteisest. Õpetajad, muutke oma tunnid elavaks, oma ettekanõõd huvitavamaks, siis kaob unine meeleolu klassist, paraneb kord tunnis ja teie liiate õpilaste noori, kes iga teie sõna, lause kinni püüavad, meelepidades. Aidake kaasa õpilaste nende isetegevusel, olge kas või ise algatajains. Ohutage õpilasis tööhinnu ja taht, igalpool kaasatundes, eskujuks olles.

Sellega loote tõsise omapärase Eesti õpilaskonna, aidate kaasa meie ühise kaunaege unistuse tõundenemisele, Eesti kooli tekkinemisele.

Kaks kirja

Valdurilt Ergaselle.

Esimene kiri.

Sõber! Sa kahjatsed, et püundusin „Noorte pühalt“ sõites maale koolist vabanemuna kohe tööle ning kirjeldad teda mulle: „Noorte pühalt ehmus veidi emajõe neitri, nõhes elujaurikkaid noorusparvi lipega, lilliga. Kõnnununa peitis ta pää hõlma, lipsas rutenini kirsilla alt läbi, tähelepanemata peatariina kässe, kartes nooruse pilkavaid hõydeid ning naeru. Võõras on kalle

elu ja rõõm. Ei salli noorus venivust, vanadust, loidust!
Selleg võõras on meile nyüd see Emare, jõgi. Inestid Tartu
madalad nojadki ning tänavavid vaadeldes kehisevad elu,
noorte kergeid jalgu ja punaseid põski. Ammu, ammu ei
olnud nad näind midagi sarnast. Tartu tammekivi kohisid
kõvenimi, kuuldes noorte vägevaid laule. "Nii kirjutad sa.

Sõber! Oled iska liig lunkeline. Milline suvi! Milline tuul!
Milline hallitusvihm looduses ja sina iska nii kerge, nii
orn! Arvan, võis vast ehmatada Emare - neitsi jõodivate
röögatust, arvan selleg lipsas ta kivisilla alt rütemini
läbi, sest täitunud olid ta koldad kihvitit noorusõnsega.
Olen rõõmus seda kõike kuulmata, nägemata.

Hele seda hüimastavat ilma oled astuda parem su-
vel praktilsuse nautingusse, tunda veetlust füüsilise
töö konarlikkusest. Töö puustaks su hinge, töö varsken-
daks sind, peletades su jõuetud mistused me maa-ema
muldvaagude vahele. Kirjutad: „Nyüd on jälle kõik vana,
kõik mine vajund; noorus on pilvede kanna, loodusse
vajund.“

Vend: sul on igav sääl nyüd kalle, närvestavate linnaki-
vide vahel. See on tolle tantsusaalst lämbund, sin hüimas
tav valusunnitus. Sa piinled. Tean seda! Tule maa, tule
sina! Ma puustan su haiged ajud adroderaga. Tule ma palun
sind. Maa on me elu. Mäed on me ema! Mitte aga va-
biken nits ega kolmused keivitämavad, tantsusaalid ja kindid,
kõige tooruse ning moraalsusestusega. Unusta sonimine!

Mu mind - kõik see viimase aja jõobumine linnakul-
tuurist on haigete jumps. Nad on kidurad, väetis, kygyn
vajund Sõratuse es, nad pole mingit võitlust pidand loo-
dusega, nad on tolle orjadena alistund. Neil pole talte
jõudu, kindlat sihti, mis nad peaks tegeema, kuhu minema

Kui palju ei räägita kirjanduses linna ja küla vahesest ning mida on nad leidnud? Ennustatakse linna peatset triumf-käiku, aga mil põhjusel? Meil kirjanduses, tyyrida täiel au-
tul sinna poole.

Hla! Hla! Hla! Väljamaalt tulles on mõni suitsuvad vab-
riku korstnad, autode tuudutamise ning vanrite myra, ühes
tänavate „pilvelõhkejatega“ taskusse pistnud ja meie täna
vail valla lasknud, kuid kahjuks... oh autod ei tuuduta,
vanrid ei myra, korstnad ei suitsu, pole kusagil auru sees.
Aga lauluvad siiski! (Paljud on seda kõike ainult kinos
või postkaardel näind.)

Meil on kõrini juba neid seebimulle! Kyllalt on ka ilu-
tsemisest. Tahame tselikeru, seda, mis meid ymbritseb, seda
millest me ymber räägitakse — mitte ei maksu aga tae-
vase ratsutada. Me vaevleme me ilmakorra synnitus-
agoonias, me nõretame higist me inimese pöarast. Tulge
aidake ning ärge liig kõrgele vaadake, yle me päände...

Seeord kyllalt. Tule aga maale. Kyll näed, saoid
kõhe teveres.

Jään ootama

Teine kiri.

Kas polend mul tõsi, mis rääkisid „Noorte pyhast“?
Oled myyd ymbervaotand esimesest joovastusest ja tõendad
ise, kuis me noored poetid, „selliskonnast kõrgemal seisjad“,
„tulviku inimesed“ käperdand õnnistegevast alkohoolist ning
roomand „päikesel“ järele, mis neil päris maakeral asuvat,
trentile rohkem lähemal.

Aga miks sa siis maale ei tule? Räägid omast platoon-

lisest armastusest Heljo vastu. Söber!

Suurima vea on linn oma peenedund kultuuri ja hoiat-
kommetega teind just seksuaalküsimuses. Hahjums on sellist
aga meil nii vähe räägit, seda küsimust on nii vähe sel-
gitet. See peab tee leidma õpeainena me koolesse, kui mitte
muidu siis tervishoiu alana, anatoomia-füsioloogia osana.

Vaata neid meetmeid, mida noored voodis vintskledes
möödasaadavad, unistades, fantaseerides, alles kõikumise-
nägemuste paelus, mille järelduksen onanism nympho-
mania ja sadism. Ning hommikul tõustakse yles roh-
kem väsinuna, kui oldi magama heites. Ainuke pääs-
mine sellest on töö, tegevuse andmine noorsoole, mis kei-
daks nende mõttes, mis sunniks neid pingutuma, et mahti
ei jääks minemiseks tantsmõhtnile, kinodesse jne. jne. (kino,
nii ka tantsud võivad palju häid tunda, kui need reforme-
ritakse, puhastatakse). Tervitagem ses suhtes sporti, mis
yhthlasi kasvatab me tahtejõuduigi. Kuid pean rohe lisama
praegune sport on püüest ylläänd, vähemalt ta on vale
alusel. Ta põhjeneb ainult jõu väljatöstmises, kõrvalejättes
ilu ja tervise. Ei eita jõudu, vaidlen ainult vastu ta „abs-
lutismile“ Kuid vastikud on kultuureajate kehad ja kuul-
tõuge moodustabki enesest kõige õiglusetuma spordiosa,
mida ei tohiks spordi alla võttaigi, sest kuulub raskesse
atletikasse, mida aga kõigesti eitan.

See oli nyyd väike „lyytiline kõrvalekaldumine.“ Nii
sis — sport on tarvilik sellaks, et noorsugu ei kalduks
hävitavaine lõbudesse (Groomiana näil sportlaste alko-
hooli ja nikotini tarvitamine) Ka tööõpetus koolis on
kainlik, sest sel moel õpivad noored vaba aega otstarbe-
kohaselt õratavitama, mitte logetdes, kyytilis hukudes.
Me peame noorile sihi andma elamiseks. Kuid suur eelistus
on maal ses küsimuses, maal oma lõppematu fyysilise

tööga, mis vähe vabaaega võimaldab ja ehal käimisega, sest tydrumate ja poiste koosmagamine on palju hügieenilisem, kui linna noorsoo süngis vintslemine, ylalmainit väärnähtusiga. Platonismigi on rahjulise pääoju pikal-dane närija, sonimiste tekitaja, yhe sõnaga — haigus.

Imelikul kombel kardetakse, häbenetakse meil (muid põhjust ei näe olevat) seksuaalseksimuse harutamist, mis omelt nii suure kätsumsega.

Tule! Põgene linnast!

Pilk „Kommertsiasse.“

Oleme jälle uute majja jõudnud oma „akademiaga“ ning kuigi tundub ka meile kitsana ja masendavana, ei suuda ka siiski tööd taastada, kui ainult tahetakse, püütakse. Kindlat taht on vaja ja meie võime kitsaseis oludes kaugele jõuda.

On olemas aza niisuguseid rive teel, on olemas sarnaseid väärnähtusi, mis taastavad tõsiselt koolitööd, rikuvad õpilaste arenemist ning kooli au. Siin oleks tarvis ainult tahta, tahta neist lahtisaada — ja meie võiks jällegi vabalt edasisammuda.

Tahaks rõänida siin lähedalt ühest niisugusest, ja nimelt õpilaste loharusest, viisakusest, mis esimesena silma torkab. Me peame olema korralikud, intelligent ja korrektsed inimesed. Kui me enam võimaliselt „mühakad“ pole, siis ei tahi me ka väliselt „mühakad“ olla. Me esinemine ja ütlapidamine jätku harit inimese mulje. Võidakse ju vastus rõänida üteldes, etlame on juba loomust õõrniselt lühne ning ei hooli „koorest“. Võime nõus olla, kuid ärge mindagu

lohanaisus, metsikuus, sest elame ikkagi Euroopas, aga mitte troopilise metsades, reiseldes igal sammul metsalajatega!

Lihtsus jääb, mitte aga lohanaisus. — Taadava me õpilaste nende liikudes tänavail, klassis kohvi juure ehk mujal. — Nagu kivid on nad, painedrusdunud, venivad ja koores. Reageeritakse õpetajatele muuina viisakusestusega, minnakse isegi „lõmpimisteni“ Hakiu ainult, et õpetajad seda nii vähe arvesse võtavad — nad ei ole ise veel sest „nägastikust“ välja tulnud. Nad ei ole enamuses isegi veel intelligendiks saanud, sest midu ei võiks see sündida. Nad ei suda ise veel, pääle üksikute, õpilaste eskujuks olla, järjekult ei või ju ka nad nõuda seda, mida ise ei taipa ega hooma. Suure ohvi sellele pahale tõi midungi mõõdud sõda ja kõik kannavad ta pitseri küljes, kes vähegi tust osavõttis, kuid isearanis märgata on see meie koolis, kus sünnil tunnes juhtumisi, ainnuaid terves maanera kooliajaloo. Mis on selle põhjuseks? Just seegi veidi „näegaviskav“ poliitika õpilaste kooli vastuvõtmise juures, mille läbi „Stommertsiaase“ on kogunud suurel hulgal n. n. vaimlist prakti, ideetuid inimesi, keda ei elusta mingi tahe ega püüd parema ja ilusama järele. Talusasti annab tunda end eetika püüdus ja kui vastavaid tunde ei korraldata (see ei ole midungi ainnu peäsmine!), kaitsutagu kaudselgi teel pahet parandada, eetikat, idealismi ja korrektsust süvendada, sest midu lähik lendu meilt rahjulik element riigikomertsiale, viir vaimlise kuristiku ning katastroofini. Päästkes veel viimisel kunnil oma nimi! Lähilõikavaina kuulduvad märkused „Stommertsia“ looderite“ kohta.

Selle korraõpetamisega peab alutama pääle juba maast madalast, alamaint klassist. Muulastele peab rorda õpetama igas vähemas kui asjas, kaustikute ja raamatute puhtaina hoõdmises; puhta, selge käekirja viljelemises jne. jne.

Meil aga ei sünni õmetuseks sedagi (võib olla ka kõigis eetikakoolis?)

Tõmpikad on haldemisväärtises seisukorras. Nähes nende kutseldusi korraliku käekirja asemel ja pöörannt lohkumnt omis ajyns ning riidais — küsid neilt — kas õpetaja ei paha anda? Vastavad — ei. Neil ei ole tahetki paremini teha; nad ei teaigi, et ka teisiti võib olla. Neile pole rõõmkind sellest keegi, kuna õigupärast õpilaste koolitultes iga hommikul õpetaja neil küünthalusedki läbivaatama peans, mis õigete pädagogide juures on sündind ja sünnibki. Õpilastele tumbitagu kas või vägise sisse korrentsuse mõiste! Ärgu oldagu ses küsimuses üksluised; ärgu näidatagu paha eesküju; peatagu end korvatajaina üleval, aga mitte aimult õpetajaina. Õpetamises ei seisä kooli kähtsüs, pääleegi meie ajal, kus õpetajad seda sama jutustavad mis raamatuniski (mitte aga süngi laiemalt ega sügavamalt, ennem veel lühidamalt), sest sellega saab iga õpilaneigi ise, osates vähegi lugeda, toime.

Lühidalt kokkuvõttes võime öelda — me õpilasis püundub moraalms, korrentsus ja viisakus. Selle tasandamisens peans mingid abinõud ikkagi leitama, vaatamata me vilumata — noorile õpetajale. Vaadeldes „Kõmmertsiat“ ei või „Õpilaste Ringi“ vahel jääda; temagi saatus äratab kaastunnt.

Sügisene tegevus on alles algamas ja avat on seni vaid spordi, füüsika — matematika ning näitesentsioonid, milledest just esimene „intensiivsem on olnd, korvaldades „Kõmmertsia“ kergejõustiku võistlused, mille resultaadid kannis häädennustavad, üllüües endised.

Üldiselt on märgata suurt huvi spordile, mi et halvab teiste senttsioonide tööd. Näitusens on „füüsika — matematika senttsioon“ paarikõndse kergajõrgestuma koosoleku katse järel sama hästi kui hinguselle läind. (Tequtsel vähevaid tööõjas).

Näitesentsioon pole veel lügarhtand, süski võib loota sööl elavamot osavõtmist kui „päädmundmise senttsioonest“; sest mõitlemine ei nõna mõitlemist, samuti kui volley-balleji.

(Peab lisama - paremate ilmade ... puhul ei möödunud ükski päev, ükski vahetus volley - ballita, inka nägid „volleyt“ õues. Ta on juba meie lihha kasvand. - Täle ameerinlaste trump! Oh nii kiidet, tagaleinat Eesti omapärasus!)

Elame perioodis, kus jäänd tahaplaanile vaimline töö. Põlatakse referaade kuulamist. Mõnel pool näakse see õigustetki olevat, sest miks murda noorsool pööd, miks kivineda tähi nappa. Kõik õigus! Kuid ärge tormotagu siiski liig üks - külgsusse. Õppige harmooniat igas asjas. Tehke sporti, ärge aga ainult sporti tehke, tehke niipalju, kuipalju nõuab keha - kultuur ja hoolitsege ka vaimu eest.

Skoutismgi toob vaimliselle loovenemisele ohvreid, ehk küll see naeruväärsena näib, nende põhimõttele vasturääkivana. Ometigi on see nii. Sooviteti küll aarta algul iseäranis sellest „noorsooliikumisest“ osavõtta, miks aga siis kurdetakse: õpi - takse halvasti, lahkutakse koolitööst, sest tuleb ette, et scout - masteridki opereerivad nullidega.

Kas ei ole me omapärase noorsooliikumine kohasem, mis mõlemate, nii vaimlise kui kehalise töö eest hoolitseb?

Nii siis veidrama näib, kuid sport ja scoutism Ringi vaim - lise eneserohimise lõunamisele kaasaaitavad, sest ennem marsitakse soalis ning tehakse sõlmi, kui referaadele tullakse.

Õpetajaid kõige vastutulevamaist noorile peab mainima L. Sapotskyt, tööõpetajat, kelle juhatusel võiks usupro - bleemega tegutses grupp moodustund. Ta oskab ilihuvitavalt rääkida, kõiki kaasamiskudes. Ta referaadid pole ükskülgset, igavad - nad on valit just meist põlevaist kiisimuisist, milles noorsugu huvitet, mida ta enesel tarvis tunneb.

Oldagu enne rohkem vastutulelikum häädsoovivale õpe - tajaile - aitajaile, keda nii vähe.

Uus Ringi juhataja näib „tsipake“ aeglane olevat. Ärge targutetagu! Oldagu leidlikum! Kõrvaldetagu me pennised

lekkijud „seisjorides“! sest nad iseigi on nõus, et „ilusad sõnad jäävad ikka ilusaks sõnaks.“

— l.

Lähemad ülesanded.

L. D.

Elame üldisel vaimlise pankrodi ajajärgul, mis maa võimud, tehes meie seltskonnas, ähvardades äranelata kõike ilusad, kõrgemale tõusvat igapäevast. Oleme elmisel kirjutasid lühidalt valgustada püüdnud, meie kooli ja õpilaskonna praegust seisukorda, mis oma tõsisuse ja katastroofilisuse pärast mõtlema paneb. Olge palju kujunenud olukorra muutmises siin ripu meist õpilaskonnast. Suur osa praegustest pahedest tuleb siiski veel ajajärgu meelelule panna, mille kõrvaldamiseks põhjalikumaid, julgemaid reforme õpetajalt ostama peame. Püüame aga ka omalt poolt teha mis võimalik, et lüüa kooli värvemaks, ilusamaks — tõsta ta tõsisemaks töökohtaks, et võida kart kunnagi lahutada, häid mälestusi kaasa võttes.

Koolitöös klassis võime me oma algatusel vähe kordasasta, sest siin on ja peabki olema initsiatiiv tõiesti õpetajate käes. Omalt poolt lubame aga õpetajaskonnale endi tõelise usalduse ja kaasaitamise nende edaspidises tegevuses! Katsume parandada korda klassis, mis tõiesti ju meie häärst tahtmisest ära rippub. Püüame mõjuda kaasõpilastele töö tahte andes. Ühesõnaga, aitame kaasa korda, tööviljakust ja taajajärgi tõsta maksimumini, siin muidugi kõige rohkem lootma jäävades õpetajate häärsttahtlikusse ning oskuse lüüa andmises.

Siis laialdare ja tõhtsana ülesandena sisal meil es kõige rutem ja kiiremini alustada oma isetegevust — äratades ellu meie vana õpilaste Ringi ning ihtlari andes hoolsasetööse üles oolilises õpilaste esituses, millel nii ittemata mitmekesised ülesanded täita

Esimese püüe olgu — meesti kõigi jõududega tegevusse meie õpilaste-organisatsioon — ringis. Ajage ellu see magama jäänud austus, keske ribeada töö aega! Põhjuseks, miks seisab töö praegu täiesti seel, võiks nimetada terve rea fakte. Pää püüduksena esineb siin õpilaste loins, mis tänava nagu näha oma kulminatsioon punktini jõudnud. Ollakse nõnda loevaks, tahtejõuetumaks muutunud, et ei viibita tulla pääle lõmat ehk tunde kuulama ettekannet, veel vähem seda ise valmistada. Ei suudeta arusaada sest kaast, mida iga õpilane saab referaat — koosolekuid. Siin õpil ta julgelt omi mõtteid väljendama, loogiliselt mõtlema, eneselle lootma — saades teatava uu enesese ja oma võimistesse. Siin omandab ta kõnall oleva aine praktiliselt, seda ise enese pääs läbitöötades. See aitab kaasa ta vaimliste huvide laiendamisele, uute mõtete tekkinisele, ühtlasi õhutades teiste eskujul lseisovasse töösse.

Sest võib ju tihti meil tunnis tähelepanna, et õpilane rõõmuse puhul pool surmuis ehmatab, niipalju ärritust saab, et hädavajavalt ükskui katkestab lauseid väljaregeleda suudab. Ja seda mitte nooremis, esimeses — teises klassis, vaid tihti pääle seitsmendas, kaheksandas. Ta teab ehk ainet hästi, kuid mis aitab see kõike, kui ta omi teadmisi edasianda ei oska ehk seda nõnda barbaarselt teeb, et see iganagu ilme kaotab. Samane oskamatus kaoks, kui õpilased rohem osavõtaks koosolekuid, sääl teadmisi vahetama, naturusegi loogiliselt mõtlema ning kõnelema õpiks.

Õige palju tuleb süüksi ka me praeguse ringi juhatusele, kui ka teavana käesoleva ringi kuju mitte ajakohasusele süüks anda. Praegusest ringi tegevusest võtab liig võine protsent õpilast osa, kuna see mitu korda laialdasem võins olla. Ring on muutunud nagu mõne võinese rildkonna eriettevõtteks, kuid kes ka oma asutisega oskamattuse, saamatuse taga järjel ponnroiti öövel. Sepärast püüdku juhatuse võimalikult laialdasi õpilaste kichte iganagu toimkonnisse ja

seksiioonese tegevuse panema, et neid olotises ühenduses rin-
giga hoida ja last mitte võõruda lasta. Katsuge ka more-
maid, alates teisest - kolmandast klassist juba ringi tegevusse
kiskuda. Püüdnke neist kasvotada ringi praegusille tegevaille
liikmeile järeletulijaid, kellede edasi elamiseks ringi vaim. Tehke
igalpool ja võimalusel õpilaste seas kihutustööd, et muuta
ringi rohkem populaarsemaks, kelle tööst ja muredest osa-
võtmine saaks käiesti harilikuks, iga õpilasele loomulikuks
tunngiks. Rohkem propageerida! — Hoidke tegevuses aega liiga
rühvaks, üheskülgseks, monotoonseks muutumise eest. Katsuge
referaadi teeme ja ettekanneid elulisemaks, värvirikamaks,
huvitavamaks teha. Suurendage praktiliste tööde arvu, vai-
eluse õhtuid, kirjanduskõrteid ja kõiki muid mis lubab osa-
võtta laiemail õpilashulgal. Püüdnke seksiioone liikmeid nii
kaugelt viia, et neist igaüks katsuks referaadi pidamisega
hakkama saada. Muretsege neile teeme ja materjali.

Andke teat kõltaeg ja last valmistavad ning kannavad ette.

Siid ärge teid mitte ainult kommertsant, „kivikase toitva
karbonaadiga“, vaid ka looge lõpiks ka „lühiviline šokolad“ väi-
kõrvaldage omavahelise õhtuid, mis muutuq traditsionaal-
seiks kus teata^{va} kundega lõbusa koosviibimise järele võiks lah-
kuda paremais tujuis, et minna koju harkudes jälle lin: töösse
kaamatute kallal. Meil on ju oma orkester, näitegrupp, dekla-
maatorid, viiuli - klaveri kunstnikud, kõnelejad igast kalib-
rist, paremad kantšijad ja kõik muu, mis soovite. Ja neilt
omavahelisilt õhtuill ei tohiks puududa ka mingil tingimisel
meie õpetajad. Parim juhus üksteisega ligemalt „erisikuna“
tutvuneda, et seega klassis üksteist lähemalt mõista.

Tööd on! kõigile on teda. Ainult algust on vaja, hääd,
julget, energilist päälhakkamist ja kõik lähel nagu iseenest.
Juhatus, natuke ritem liikuda. Jumala pöörat ega teil
soodas ometi vere asemel: veri ei voola. Rohkem kumma veid,

halevust, pidulikust, liikumist, ettevõtlisust! Häidare emeti, et keskkooli vanemate klase õpilased olete, kes hääs tujus kolmanda korra akmast valmis olla hiippama ehk oma energia külbu sega igaihte kahevõitluselle kutsuma. Tehke midagi ja ärge seepärast koolipingi külge kinnikasvage, et sääl nelikümne viis minutid järjest istute. Ärge kõndige nii rahulikult vahekunnel ümber saali - tegetsege, mõeloge plane, kann, viige neid löbi, kuskuge nendega ka sisse - kuid liikuge!

Elu rohkem elu!

Ja õpetajad - teie! Ei maksa tulla oma alatise seletusega väsimusest, puhmusest, aja puudusest. Vanad on need väited, ära kulund, banaalsed. Aidare kaasa andre eskuju. Põrandage kus võite, olles ise häda ajal ajal esotsas, kuid aidare kuld alla teha sellele rumalale estlase külmale iseloomule. Millens alati see pikaldus, kiiremalt on tavis liikuda. Sulotage see külmus, rahulikkus, mis end millelgi dustada, liirvele panna ei lase. Andre talle tööd, tegevust, püüdeid sthtest meie õpilail on süski küllalt energiat, põlevust, rummust, mis vaid vainsesse talve minakusse langend.

Õpetajad, ootame ka teie abi!

Mis meie ringi senise põhikirja, kui tervena administratsiooni punktub, siis on ju õige, et need enam praeguse ajale ei vasta. Siid ei tee viga. Võib tööd teha ka pensusteni paragrahvast kinni pidamata, töö enese pärast. Alustame esimesena süski tööd, senise põhikirja järelle. Töö siid ning ümbrus on meil ju täiesti selged, ainult tavis anda tegevuse. Aega on põhikirja muutmisega.

Teise tähtsa ülesandena seisab meil es töö - õpilaste esituses. Mitte mis pole viimase loomise mite, sest on ennegi sarnose esmääriga õpilas - organisatsioon koolides ellu kutsuda katnut. Siid kõesoleval kujul ning nende sihega on ta süski seni täiesti tundmata meie õpilaskonnale.

Õpilaste esitus — seisorus koos kõigi klasse edustajast, alates neljandaga, igahhest kaks. Ühtlasi võtaks esituse koosseisust osa tööloigulistele liikmeina Õpetajate esitajad, et õpilaste töö oleks alalises ühenduses Õpetajate Nõukoguga. Esitusele on õige laialdased ülesanded kaita, olles kõige peält terve kooli õpetajaskonna ühendajaks, ühes üksteist mõistvaks õpilaste perekonda. Ei mitte muutudes seega mingisuguseks õpilaste ametiühisuseks, nagu pidid seda olema kunagi asutatavad õpilaste nõukogud, kes taltsid õpilasi „kaitsta“ nende „verivaenlaste“ õpetajate vastu, kes õpilasi igalpool „tagarüütsavad,“ nende huvid, püüeid rikuvad — neid ignoreerida püüdes. Sarnane oli korra „tagarüütsamise moania“ aja-järgul, õpilaste, vähemalt nende esitajate, vande kooli nõukogule ja nende asutamise tarvidusele. Praegu oleme süüsi sarnasest absurdi-arvamisest üle —

Tähtsamate õpilaskonna esituse ülesannete ja tegevus-aruandena võiks muutuda :

1) Püüda, olla vahemeheks õpetajaskonna ning õpilaste vahel, seistes alalises ühenduses koolijuhatare ja õpetajate Nõukoguga, lahendades arusaamatusi, mis tekivad üksikeni õpilasi elus klassis õpetajate, koolijuhatare ning õpetajate Nõukoguga. Tüüdi, et seda olla, sunniti ühtlasi ära hoida ka konflikte õpetajate ja õpilaskonna vahel, mis tekivad just peaaesjalikult vale informatsiooni, usalduse ja üksikeni arusaamise puudusel; ühtlasi, et kaasaaidata õpilaste ja õpetajate lähemenisele — peaks õpilaste esitusele kindlasti õigus olema, saata ka omi esitajaid õpetajate Nõukokku. Võib loota, et õpetajail selle vastu midagi pole. Sest oleks ju mõttetu saladuses hoida õpetajate Nõukogu tegevust õpilaste est, millel ni määratu suur tähtsus just viimaste elus. Kivita siin õpetajail õpilaste konkurentsi, mitte erapooletust, segarust, külixust j. m. ei maksi. Klumune

siiski mõlemad, nii õpetajad kui õpilased ühte ühisesse
kooli, kelle tööst ning seisukorrast mõlemad huvitatud oleme.
Sellega saaks aga kahtlus ning arvamine õpetajate
hõukogu ebaõigsusse kaduma, pidades tõsta tema mõju
ning autoriteeti õpilaste silmis — millel piga määratu
tähtsus kooli elus.

Edasi astuks õpilas — esitus igasuguse sarnase konflikti
lahendamisel õpilaste eneste seas, püüdes raskemate teravat
ning mitte sõbralikku vahetada nooremate ja vane-
mate õpilaste, kui ka üksikute klasse vahel. Sest juhtub
ju tihtipeale arusaamatusi õpilaste keskel, milliste
lahendamisel esitus tekitab oma autoriteeti ja oskust näi-
tama peab.

Järgmine suur ülesanne on, tõsta õpilaste huvi ning
riindumist kooli, selle korra vastu, püüdes kaasaidata
õpilastes tema enese ning kooli aust arusaamise kasvot-
tamisele. Korra suhtes püüab esitus moraalset, seltsimehe-
likult mõjudes öra hoida põhjusita hiljaks jäämisi, pun-
dumisi koolist; kaasaidata õpilaste paremale ülespidami-
sele, nü tunni ajal kui vahetunnil; sellere võttes enese kätte
puudujate ning hiljaksjäämist põhjuste kontrollimise
ja korrapidamise vahetunnil.

Samuti mõjub ka õpilastele, et need igal pool väljaspool
kooli esinevad nü ülespidamise kui väljanägemise poolest
vastavalt kommenteeritud kooli ja õpilase aule.

Arusaadavalt on õpilas — esitus teie Tõutu kommentaarkodi
õpilaskonna otsekoheseks esitajaks nü koolis, kui väljas-
pool seda; osustades ja läbirääies kõigil laiaulatuselisi
küsimisi ja etteühteid, mis puuduvad meie kooli ja õpilaste.
Aitab kaasa nõrgemate õpilaste edasijõudmiselle koolis,
korraldades vanemate klasse õpilaste poolt nõrgematele,
noorematele õpilastele järeleaitamise tunde.

Lõpuks, püüab ta igapäevi õhutada ja arendada õpilaste isetegevust, eneseharimist ja algatusvõimet, kaasaidates õpilaste ringi tegevusele koolis, kui ka teiste õpilaste-organisatsioonide ettevõtetele väljaspool kooli. Seks kaasa riskudes ning iseseisvasse tööse pannes võimalikult laialdasi õpilaskihte.

Need olens osa ülesandeist mis täita meie tulevusel õpilaste-eritusel ja iihlari ka teuel meie õpilaskonnal lähema aja jooksul. Ei hanna sin arjota rummi ja aega raiskoma, nende kavatsuste läbiviidavuse ja selle tarviduse selitamiseks. Usun, et igapäev seda isegi mõistab. Kõnelda sinu meie mõnda neist läbiviia ei suuda ega osna, et see võimata on, oleks rumalus, mis näitaks ainult me kaltejuurest, saamatust „Võimatu“, ütles Napoleoni, „on sõna mis kuulub vaid hullude sõna tagavarara.“ Kuid hulluks end meist keegi siiski veel tembeldada ei taha. Sepärast asume julgelt nende kavatsuste läbiviimisele ja saamine tagajärgi, mis vastavad töö vasmusele ja vavale.

Need kaks, on meie töitramad ettevõtted, millede tegevusele kõige õpilased tõsiselt kaasa peaks tundma. Nende läbi võime endiselle kõrgusele tõsta Kõnnertsnooli sisemise, kui ka välise elu! Neid põhimõtteid käsites, häätahtlicult läbiviies, õratame nü mõndagi aostat vahapääl minund

Vana Kõnnertsia Vaimu!

Ringi põhiviri.

Igale inimesele, kes Ringi elu natuke lähemalt kõhele on pannud, paistab kohe, et sõjal ei ole kõik nii nagu ta peab olema. Päälikkandidel vaotlemisel näib, et Ringis midagi kas saadud, või kõrnenud ehk vale aluselle rajat on. Selle üle on palju pead murt, vaield, vigan otsit, parandusi teha mõeld, kuid kõik on ainult sõnadeks jäänud ja nii ei ole midagi muudmõelduks öra teha suudet. Aasta aastalt on ringi tegevus väikesemõõks jäänud. Silmnähtavalt värsel ta ivera edasi. Oa kadunud endine elavus tegevuses. Kas võime seda kauem passiivselt pealt vaadata, ehk koguni mendega lütuda, kes Ringile surmurella helistavad ja ütlevad, mis tagurpidi läheb, seda tuleb veel tagant järele aidata? Ei, seda me ei või. Mingit mõtet pole vana ennem hõvitada, kui midagi paremat asemelle pole panna. Parem natuke, kui mitte midagi. Seepärast loome midagi uut, mis endisest elujõulisem, ainult siis võime vana teelt kõrvaldada ja uuesti värskena tööle asuda.

Ringi elujõuetuse põhjuseid on enam jaolt väljas poolt otsit, keel selleks erakorralisi aegu, skoutismi ja ei tea mis veel peet, kuid viga tuleb Ringis eneses otsida. Ja sellega on ka mineva õpeaasta lõpul algust teht. Meie ei tohi seda õiget algatust seisma jätta, vaid peame teda edasi arendama ja õigete lõpule viima.

Ringi tegevuse üheks halvajooks on olnud mitte ajakõrgusel seiser Ringi juhatus. Kui riigid pole häid juhte, siis läheb ka ka mäest alla poole. Samuti on ringiga, mis ka väike omapärane riigike on. Praeguse juhatusega pole lugu parem, ta on üks viletsamaist tehes Ringi ajaloo. Juhatusel liikmed on ainult kohest klassist ja meist suurem osa tegevõimetud inimesed. Päänoosolekul kutsutati teistest klassist

kandidaadid lihtsalt läbi. Kas on see õigus? Et niusuguseid nähtusi tulevikus ära hoida, tuleb Ringi põhikirja muuta ja tubliste muuta.

Nüüdse 8 liikmelise juhatusel tuleks pääkoosolekul üks energiline õpilane valida, kes ise juhatusesse koonu saab, mis teisel pääkoosolekul kinnitusele tuleb. Liikmetele jäägu täielik vabadus uut juhatuset vastu võtta ehk mitte. Sel korral oleks Ringi esimehel suurem kohustus kaanda ja töö saaks palju intensiivsem. Ühtlasi saaksime siis sündsamat juhatuse liikmeid, kelle saarnasid üldvalimistel vaevalt läbiviia saab. Et juhatusesse liikmed mitte ühest ehk paarist klassist ei oleks, tuleb põhikirjas kindlaks määrata, mitu õpilast ühest klassist juhatuses võivad olla. Teisel pääkoosolekul kinnitatakse Ringi esimees valib septsiooni juhatused ja paneb nad septsiooni omaniskoosolekul kinnituseks ette. Septsiooni liikmetel jäägu õigus ettepanna septsiooni juhatust kinnitada ehk mitte. See oleks lühidalt põhajoonetes üks muudatus, mis läbiviia tuleks.

Pääle selle tuleks läbiviia järgmine muudatus, et hääleõiguslikuks liikmeks võib olla iga T. Kommenteerikooli õpilane ja nõuandvaks liikmeks iga T. K. kooli õpetaja ning kooli lõpetaja. Ringi juhatuses olgu õpetajate esitaja ja septsiooni juhatuses, pääle õpilaste, 1-2 õpetajat. See lähendaks Ringi rohkem õpetajatega, mis Ringile suureks tuluks. Siis jääks nii mõnigi eksisamm tegemata.

Prague's Ringi põhikirjas, §16 märkuses, on öeldud Ringi ja septsiooni juhatusel peab tingimata õpilasi allpool 8kl. valida, kes Ringi ja septsiooni varanduste eest vastutavad. See märkus jäägu põhikirjast välja, sest revisjoni komisjoni lõpetagu paar nädalat enne kooli lõppu Ringi tegevuse ja revideerigu varanduse üle. Siis ei saa midagi kaduma minna. Seega saame Ringi ja septsiooni juhatusesse hoid

vilunud juhte juure, mis Ringi tegevusele suureks plussiks.

Need tähtsamad mündaturad Ringi põhikirjas tulevad läbi viia. Sellens peame kutsuma lähemal ajal koosoleku kokku ja arja põhjalikumalt läbi harutama kui see mul praegu ses-
ajavijas võimalik on. Sel koosolekul esineme oma soovega ja
võime komisjoni, kes meie põhikirja välja töötab.

Kui me selle läbi viime, siis loodan, et Ringis tõuseb uus
elu, mis sundab meie nõuded rahuldada. Meie põhikirja
kokkusaõidmine olgu praegu me esimene siht!

Kroonika

Koolilipu muretsemine.

Kõigile õpilastele on teada vististi praegu koolis päeva-
korral olev — kooli, tema tegevuse ja ome vastava lipu
muretsemise küsimus. Ei hakka siin enam pikemalt lipu
tähtsust õpilaskonna elus seletama, sest on see ju igale
arusaavjale õpilasele isegi väga hästi tunt. Toome vaid
lühidalt illevaate, mis õpilaste ajutine esitus, koolijuh-
tus ning terve õpilaskond kavatsuse labivõimisel seni tehasustanud.

Välja on kuulutat võistlus lipu joonistuse kavandite
pääle. Tingimistena tuleb kunstnikel silmaspidada kavan-
dite valmistamisel: 1) kavandid peab võimalik olema
riidele edasi anda, 2) lipu välja põhivärv olgu roheline;
3) sisaldagu Hommertskeoli mõttele vastavaid emblemi,
kooli nimetust „Tõrnu Hommertskeol“ ja asutamise aastat
„1912.“ — Kavandid tulevad sisseanda Hommertskeoli
kantselisse kuni 1 vebr. 1922 a. kell 12 l., kinniseis ümb-
rikuis, vastava märgusõna all. Läbivaatab sisseant

kavandis 5 liikeline jury, koosseisus 2 õpetajate ja 2 õpilaste esitajast ning ühest erapooletust üldiselt tunnustet kunstnikust. Tõustubel kavandite eest antakse võlja kaks aukhinda, I — Mk. 5000.; II — Mk. 3000.

Raha korjamisega ollakse kõigis klauseis töies hoos ja nagu ettenõha võib ning senised tagajärjed näitavad ei jätta ükski õpilane võimalust tarvitamata oma osalipu kapitali hõivaks annetamiseks.

Kool püüab ka omalt poolt vaudamata enese praeguse raske ainelise seisukorrale, ühise aujale vastutulla. Lõsta võib, et ka õpetajaid enese keskel teotava summalipu hõivaks kerkse katsuvad panna.

Klasse järjekord annetuste üldise summa suuruse järel on praegu järgmine:

1) IV ^k	kl.	2050.	Mk.	7) IV ^{ol}	kl.	800.	Mk.
2) VIII	kl.	1550.	Mk.	8) II	kl.	775.	Mk.
3) III ^k	kl.	1225.	Mk.	9) III ^{ol}	kl.	595.	Mk.
4) Ettev.	kl.	1150.	Mk.	10) VI	kl.	500.	Mk.
5) I	kl.	1050.	Mk.	11) V	kl.	400.	Mk.
6) III	kl.	845.	Mk.				

10940.

Sordi septsiooni

Omaraheliste võistluste tagajärjed 1991a 24 ja 25 sept.

1. Kõrgushüpe hooga: I Viin 1,53 m. II Pirek 1,53 m.
III. Planken 1,48 m. (endine Kõmm-kooli rekord 1,35 m.)
2. Kuultõuge: I Laar 10,06 m. II Milles 9,20 m.
III. Kiima 8,90 m. (endine rek. 8,28 m.)
3. Kaugushüpe hooga: I. Pirek 5,74 m. II. Viin 5,66 m.
III. Seder 5,40 m. (end. rek. 5,32 m.)
4. Kaugushüpe hooa: I. Milles 2,92 m. II. Planken 2,72 m.
III. Tuul 2,69 m. (end. rek. 2,73 m.)
5. Kolmikhüpe hooa: I. Milles 7,87 m.
II. Viin 7,54 m. III. Tuul 7,42 m
6. Kõrgushüpe hooa: I Planken 1,22 m. II. Viin 1,17 m.
III. Tuul 1,17 m. (end. rek. 1,15 m.)
7. Teivashüpe: I Pirek 2,70 m. II Seder 2,40 m.
III. Viin
8. Kolmikhüpe hooga: I. Viin 10,95 m. II Pirek 10,47 m.
III. Milles 9,97 m.
9. Ketasheide: I. Laar 28,14 m. II. Tuul 24,61 m.
III. Lepik 23,04 m. (end. rek. 25,13 m)
10. Odaviske I Viin 36,30 m II Laar 36,12 m
III Milles 34,78 m (end. rek. 32,23 m)
11. 400 m. jooks I. Viin 1 min 6,8 sek. II Pirek 1½ meetr. taga
III Tuul (end. rek. 57 sek.)
12. 1500 m. jooks I Viin 5 min 27,4 sek. II. Kiima ½ meetr. taga
III Milles (end. rek. 5 min 35 sek.).

Punkte said: I Viin 22 punkti. II. Pirek 12 punkti. III Milles
11 punkti. IV. Laar 8 punkti. V Planken 6 punkti. VI. Tuul 6 punkti
VII. Seder 3 punkti. VIII. Kiima 3 punkti. IX. Lepik 1 punkt.

Esimesel kohal VII kلاس 59 punktiga; II-VI kl. 9 punkti.

Kuultõuge (5,5 klgr.) noortele: I. Haidan 9,70 m.

II. Kruuv 9,46 m. III. Kompus 9,09 m.

Kaugushüpe noortele: I. Haidan 4,90 m.

II. Kruuv 4,66 m. III. Koort 4,64 m.

Kõrgushüpe noortele: I. Haidan 1,45 m. II. Kompus 1,40 m.

III. Niitov ja Kruuv 1,30 m.

Ketasheide noortele: I. Haidan 25,65 m. II. Niitov 24,70 m.

(kergem)

III. Kruuv 22,42 m.

x x

x

Alustame käesoleva numbriga oma tänava aastast
ilmumise jõrku, püüdes endiselt lähedalle jääda varem
ülessead sihile — olla terve Stommertsia õpilaskonna hääl-
kandjaks, kaasaidata ja valgustada rõõni küsimusi,
mis ühenduses meie kooliga; äratada meie õpilasi isete-
gevusele nii koolis kui väljaspool seda; elustada lugupidamist
möödanend aegade vana Stommertsia traditsiooni
vastu, olles olati valvel meie kooli ja ka õpilaskonna
au eest, äratades usku ja lootust Stommertsikooli ilusa-
misse tulevikku.

Avaldame endiselt meie noorte kirjanduse ilu kirjandus-
lisi töid, samuti ka kirjutusi teadusliste, kirjandusliste
ja teiste küsimuste üle. Tahame olla värskeks, värvi-
rikkaks noorte ajakirjaks, ilmudes ainult siis, kui on
tõsiselt üksteisele midagi ütelda, kui on millest kõnelda,
hoides arjata sõnamulingute eest.

Usume, et terve meie kooli õpilaskond suudab meist aru-
saada, toetades võimalikult vaimliselt - kaastöoga, ehk
aineliselt - olles abiks ajakirja levitamisel. Nõeme ka
häva meelega õpetajaid sõna võtmas meie kooli puutu-
vais kui ka muis inimesis küsimusis, neid selgitades aja-
kirja väärtusel.

Kaastöid võtavad vastu toimetuse liikmed igal ajal,
kellede poole ka kõigis küsimusis ning selgitusis pöörata
palume.

Toimetus.

Toimetus: L. Kangur. A. Meisaar. H. Lirkel.

Väljaandja: Tartu Kommertsikooli Õpilaste Ring.
